

Jolanta Klembowska

Radzyń Podlaski

ks. Tadeusz Osiński (1858-1942)

Osiński Tadeusz Mateusz (16 XI 1858 - 2 V 1942), ks. infułat, proboszcz (1891-1942) i dziekan radzyński (1896-1920, 1922-1940), społecznik.

Ur. we wsi Szawły (pow. konstantynowski), s. Franciszka, właściciela części wsi Szawły i Hieronimy z Mystkowskich. Początkowo uczył się w domu, do szkoły średniej uczęszczał w Siedlcach. W 1878 wstąpił do seminarium duchownego lubelskiego, które ukończył w 1883. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 II 1883 z rąk bpa kujawsko-kaliskiego (włocławskiego) Wincentego Popiela-Chościaka. Od 26 II 1883 do 25 XI 1885 sprawował funkcję wikariusza w Parczewie, skąd został usunięty na polecenie władz i przeniesiony do Międzyrzecz Podl., stamtąd 20 VII 1886 również na mocy decyzji zaborcy odesłany do parafii kockiej. Od 5 IX 1889 do 14 IV 1891 był wikarym w Łukowie w kościele pobernardyńskim. 15 IV 1891 mianowano go proboszczem par. pw. św. Trójcy w Radzynie Podl., funkcję tę pełnił aż do swej śmierci. 15 IV 1896 został dziekanem radzyńskim, 23 VII 1908 kanonikiem kolegiaty zamojskiej, 16 X 1908 kanonikiem katedralnym lubelskim. 2 XII 1918 r. bp podlaski Henryk Przeździecki uczynił go prałatem scholastykiem przyszłej kapituły podlaskiej (wskrzeszona i instytuowana 22 III 1920), tego dnia wszedł również w skład kurii diecezjalnej i zajął stanowisko egzaminatora prosynodalnego, zasiadł także w komisji *Consilium vigilantiae*. Po wskrzeszeniu diecezji podlaskiej w 1918 mianowano go rektorem organizującego się seminarium diecezjalnego w Janowie (jednak pierwszym rzeczywistym rektorem został bp sufragan Czesław Sokołowski). W 1920 na własną prośbę ze względu na zły stan zdrowia zwolniono go z obowiązków dziekana radzyńskiego, przekazano je proboszczowi wohyńskiemu ks. Edwardowi Szubstarskiemu, ks. T. O. wrócił na

stanowisko dziekana po jego śmierci pod koniec 1922. 24 II 1933 obchodził złoty jubileusz swego kapłaństwa i z tej okazji mianowano go infułatem. 1 IX 1940 został zwolniony z urzędu dziekana radzyńskiego co było podyktowane sędziwym wiekiem i problemami zdrowotnymi.

W l. 1921-1931 ks. T. O. był członkiem komisji diecezjalnej do spraw organistowskich. W VIII 1923 wziął udział w synodzie diecezjalnym. Należał do komitetu organizacyjnego kongresu eucharystycznego w Siedlcach, który odbył się w VI 1929. Przewodniczył wtedy dwóm komisjom, jedna zajmowała się przygotowaniem historii diecezji podlaskiej, a druga opracowywała temat obowiązków duchownych.

Ks. proboszcz cieszył się uznaniem miejscowego społeczeństwa, był uważany za osobę wpływową i stale zapraszano go do udziału w różnych akcjach o charakterze społ.-obyw. Władze powiatowe w okresie II RP bardzo dobrze oceniały jego postać. Nigdy nie brał czynnego udziału w życiu polit.

Od 1891 propagował szkolnictwo polskie wśród unitów w pow. radzyńskim. Kierował pracą siedemnastu tajnych szkół początkowych. Był założycielem i prezesem Polskiej Macierzy Szkolnej (PMS) na tym terenie. W 1906 brał udział w powołaniu spółdzielni o nazwie Okręgowe Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywcze w Radzynie, wszedł w skład jej zarządu. Był też jednym z inicjatorów założenia Banku Spółdzielczego (1908) i przytułku dla sierot pw. św. Józefa (1919). W okresie międzywojennym dzierżawił lokale parafialne Stowarzyszeniu Spożywczemu i PMS. We IX 1939 był organizatorem pomocy dla ludzi uciekających na wschód przed wojskami niemieckimi, najprawdopodobniej nie został aresztowany tylko ze względu na podeszły wiek.

Ks. T. O. zm. 2 V 1942 w wieku 83 l. Ciało zmarłego było wystawione przez 3 dni na widok publiczny. Złożono je w krypcie kaplicy cmentarnej Szlubowskich, później miało zostać zabrane do „grobu proboszczów radzyńskich”, który w momencie śmierci ks. T.O był jeszcze w fazie projektu. Zwłoki zasłużonego proboszcza radzyńskiego ostatecznie nie zostały przeniesione, gdyż planowany „grób...” ostatecznie nie powstał.

BIBLIOGRAFIA:

APL, Urząd Wojewódzki Lubelski, Wydz. społ.-polit., sygn. 627; ADS, Akta osobiste ks. infułata T. Osińskiego, Akta parafii Radzyń; P. Aleksandrowicz, *Diecezja siedlecka, czyli podlaska (1818-1968)*, Siedlce 1971; T. Semeniuk, *Kalendarium dziejów parafii św. Trójcy w Radzynie Podlaskim oraz dekanatu radzyńskiego*, wyd. 2, Radzyń Podlaski 2011.